

Heidegger'in Varlık Tarihiyle Hesaplaşması

Buğlem Ermiş

Varoluşçuluk, postyapısalcılık ve postmodernizm üzerine kalıcı etkiler bırakan ünlü Alman düşünürü Heidegger, hayatı boyunca “varlığın anlamı nedir?” sorusuna cevap aramış ve bu soru çerçevesinde yoğunlaşmıştır. Varlığın sorusunu yeniden sormak ve ona verilebilecek en güzel doğru yorumu yapmakla uğraşmıştır. Varlığı yanlış yorumlamalardan kurtarıp yeniden formüle etmek gerektiğini düşünür. Heidegger, Kartezyen geleneğe bağlı olan epistemoloji temelli düalist varlık anlayışını tahrip etmek suretiyle, yerine ontoloji temelli varlık kuramını getirmeyi amaçladı. Çünkü varlığın anlamına ancak ontoloji ile ulaşılabilir.

Descartes sonrasında filozoflar, felsefenin temelini cogito'nun değişik formlarını koydular. Heidegger'e göre, bu geleneği ilk defa yıkan Batı metafizikçisi Nietzsche'dir. Ancak unutulmuş önemli bir şey vardı; o da zaman. Zaman, cogito'nun tüm formlarında göz ardı edilmişti. Heidegger'e göre, artık cogito merkezli felsefeler yerini varlık merkezli felsefelere bırakmalıydı. Bunun için de Kartezyen geleneğinin bırakılması ve ontoloji temelli bir felsefenin gelmesi lazımdı. Çünkü, varlığın sorgulanması ve anlaşılması ancak ve ancak ontolojiyle olur. Epistemoloji ile olmaz. Esas konu itibariyle incelenen “varlığın anlamı nedir?” sorusudur. Sorulan ve incelenen varlığın ne tür bir şey olduğu değil; varolmanın ne anlama geldiğidir. Heidegger, doğa filozoflarının varlığı dolaysız ve önsel bir biçimde kavradıklarını öne sürmüştür. Varlık konusu, Batı felsefesinde Platon'dan beri unutulmuş durumdaydı. Heidegger, bu temel içinde varlığın birincil niteliğinin ontoloji olduğunu ileri sürmüştür; felsefesini bu merkez etrafında şekillendirmiştir. Onun için epistemoloji, ikincil nitelikteydi. Heidegger, kendisini belirleyen temel kanunun insan değil de, varlık meselesi olduğunu dile getirir. Varlığın anlamının üstü örtülmüş, gizlenmiş olduğunu söyler.

Ona göre, Batı metafiziğinin temelinde, tüm diğer varlıkların nedensel olarak kendisine bağlı olduğu tüm değerlerin temelinde bulunan; dolayısıyla açıklayıcı ve haklı bir anlamda olan varlıkların varolması vardı. Ve filozoflar, bu çerçevede mutlak bir biçimde koşulsuz olan varlığı araştırmışlardır.

Heidegger, bilimsel akıl ve teknolojinin Batı kültürüne zarar veren etkisinden, Batı metafiziksel düşüncesinin sorumlu olduğunu düşünmüştür. Ona göre, bilimsel akıl metafiziksel inancı korumaktadır. Mutlak ya da koşulsuz bir biçimde gerçek olan şeylerin

nedensel temellerinden söz etmektedir. Öyleyse, bilimsel aklın egemenliğine karşı çıkmalıdır. Bunun için de öncelikle Batı metafiziğinin kabullerini yıkmak gerekmektedir.

Heidegger, varlık tarihini tahrir etmek amacındaydı. Çünkü onun amacı ontoloji tarihi içindeki varlığın tarihsel göreceliğini ve değişik anlamlarını belirlemek ve bunun insan varlığıyla ilişkisini açıklamaktır. O ilk başta bunun için, geleneksel ontolojilerin insan varlığını nasıl yanlış yorumladıklarını öne sürdü. Platon ve geleneksel felsefecilerin “insan evreni ve evrenseli anlayan ve keşfeden bir varlıktır.” tanımlamasıyla, insan tanımlaması yanlış bir yol üzerine kurulmuştur. Bu durumda her şey kuramlaştırma ve teorileştirme üzerine dayandırılmıştır. Heidegger'e göre teorileştirme tamamen yanlış sayılmaz, fakat sınırlıdır. O kendi temel (fundamental) ontolojisini kurmayı amaçlar. (Fundamental ontoloji; Dasein'in varlığı ve analitik yapısının serimlenmesiyle ilgilidir.) Heidegger, “varlığın anlamı nedir?” sorusuna cevap için kendine yol hazırlamaktadır. Bu da Dasein'in varlığını zaman fenomeni ile temellendirmek suretiyle olur. (Dasein, orada-olma veya dünyadaki varlık anlamına gelen ve Heidegger tarafından insan varoluşuna ilişkin araştırmada kullanılan Almanca bir terimdir). Sorgulanan varlık olan varlık, Dasein'in olanaklı varoluş tarzlarında kendini açar.

Heidegger varlık konusuna-yani Sein'a-insani gerçeklik bakımından, Dasein bakımından yaklaşmış ve insanla ilgili tüm çözümlerinin varlık hakkında bilgi edinmemizi sağladığını belirtmiştir.

Varlık üzerine yapılan her sorgulamaya; Dasein denilen varlıkta kendini açık ve belirgin yapar. Varlık sorusunu sorabilmemiz için, önceden varlığa ilişkin örtük bir kavrayışımız olmalıdır. Heidegger, bu kavrayışın içeriğinin insan varoluşunda açık hale geldiğini söyler. Dasein'in varlığını ancak kendi varoluşu verebilir. Bu ise iki yolla sağlanır: öncelikle Dasein kendi existential-ontik yapısını ve daha sonra existential-ontolojik yapısını kurar. İlki onun ontik yapısını; ikincisi ontolojik yapısını verir. Varlık problemi, kısmen dünyada asılı olan şeylerin bırakılmışlığından kaynaklanır. Heidegger, duyuüstü bir varlığın varoluşunu kabul etmez. Dasein, Heidegger'e göre kendi ontikliğinde, ontolojik varolmayı açabilen varolmanın anlamını olanaklı kılan varlıktır. Yani Dasein, “insan olma olasılığıdır.”

Heidegger için, Dasein'in yapısını onun günübürlük yaşam durumlarında ve zamansallığında bulmak iki görevdir. Böylece, varlığın anlamını zaman fenomeni ile incelemek ve varlığın zamansallığını ortaya çıkarmak ontolojinin bir nevi taslağını oluşturur.

Yani Heidegger'e göre, varlık tarihini yok etmek bir amaçtır. Bunun için de, fenomenoloji metot olmalıdır. O halde, taslak varlık tarihinin yeniden ele alınması; yöntem ise fenomenolojidir. Peki niçin varlık tarihinin tahriri istenmektedir? Cevabı çok basit, çünkü o zamana kadar varlığını korumak için tümdengelim, klasik mantığı ve soyut kavramlaştırmayı kendine yöntem almıştı; Varlık kavramlaştırılmış ve soyutlaştırılmıştı. Oysa varlık, Dasein'in varlığının varoluşsal çözümünde kendini varolan olarak verir. Ontoloji terimi kullanmada, onun yöntemini belirlemede, diğerleriyle bağlantı içinde bulunan hiçbir felsefi disiplin bunu belirleyemez. Çünkü onlar, varlığı yanlış yorumladılar. Gerçekte ontolojinin görevi, varlığın kendisini açıklamasıdır. Yani Dasein'in kendini kendi dünyasallığında ve zamansallığında açıklamasıdır.

Heidegger'de bilgi nesnesinin içeriği ne kadar gerçekçi bir şekilde belirlenirse, o kadar özgü bir şekilde kendinde şeylerle karşılaşma mümkün olur. Dasein ona göre kendisi olabildiği, otantik olabildiği kadar kendisine de yabancılaşabilir. Onun kendisi olması, kendisiyle ilgili seçimlerde özgürce, tutkuyla, herhangi bir rasyonelleşme etkinliği ol-

madan hareket etmesidir. Dasein' in yabancılaşması ise kişinin kalabalıklar içinde yaşaması, kendi kararlarını kendisi verememesi, varlıkla ilgili sorular sormamasıyla ilgilidir.

Başkalarıyla olan ilişkilerde, başka insanların varlık problemini gizlemek için ve dolayısıyla ne olduğunu belirlemekle ilgili sorumluluklardan kaçmak için kullanıldığı zaman; otantik olmayan davranışlar ortaya çıkmaktadır. Heidegger'e göre yabancılaşma, başkalarının bizim yaşamımızı yönlendirmesine izin verdiğimiz zaman da olur. Açıkçası Dasein'i ilgilendiren kendisinin ne olduğu anlamıdır, kendi kimliğidir. Bu Dasein'in ontolojik karakteridir. Dasein' i ilgilendiren üç ayrı varoluşsal yapı vardır.

Bunlar:

a) Var oluş (existans), Geleneksel özcü anlayışta daha önsel ontolojik bir yapıdadır. Heidegger buna "Dasein'in existansı" der. Kişinin seçimler yapabilmesidir.

b) Olgusallık, Fırlatılmışlık ve atılmışlık onun olgusallığıdır. Fakat her olgusallık elimizde hazır olma hali değildir. Bazen kendi seçimlerimizi tanımlasak bile, istediğimizi seçemeyebiliriz.

c) Düşüş, Kişinin gündelik rutin içinde kaybolması eylemine de düşmüşlük adını verir.

Heidegger'de bu üç yapı, zamanın üç boyutuna karşılık gelir. Existans geleceği, olgusallık geçmişi, düşmüşlük ise şimdii gösterir.

Dasein, kendi olma yada olmama halini seçebilen tek varlıktır Dasein, dünya-içinde-varlık olarak karakterize edilerek, belirlenir. Yani kendi oluşunun gerçekliği ile kendi yüzleşebilen tek varoluşa sahip varlıktır. Bu atılmışlık, onun düşüşünü ve eksikliğini ortaya koyar. Ancak bu olumsuz bir anlamda değildir. Bu da Dasein'in kendi varlığını halktan biri olarak kaybetmesi ile başlayan ve kendi otantik varoluşuna doğru gidiş durumu demektir. Düşüş bir gerçekliktir. Ölümeye-doğru-varlık Dasein'in varoluşunun temel ontolojik karakteri olan "ilgi"nin ortaya çıkmasına neden olur. Ölümeye-doğru-olan varlık Dasein'in geleceğe yönelik plan ve projelerine sahiptir. Dasein'in hakikati, onun geçiciliğidir. Yani Dasein şimdide yaşar.

Fenomen kavramı ve fenomenoloji üzerinde duran Heidegger, fenomen kavramının kendi kendini gösteren ve dış görünüş olarak iki farklı anlamda anlaşıldığını söyler. Görünüş kavramını bu açıdan, birincisi kendisini bilinir yapan şey anlamında, ikincisi "onun kendisini göstermesindeki şey veya kendisini göstermeye işaret eden şeydir." diye tanımlar. Yani fenomen bir şeyin kendi kendisini göstermesidir. Görünüşü bilinir hale getiren şey, fenomendir.

Bilindiği gibi Heidegger, geleneksel Batı felsefesinin varlık kuramlarının kategori ve kavramlara dayandığını öne sürmektedir.

Bu bağlamda şu ortaya çıkmaktadır: "Bu kuramlar Dasein'in tarihselliğini ve zaman-sallığını verebiliyor mu?"-Hayır.

O halde yapılması gereken şey neydi? Geleneksel ontoloji anlayışını yeniden yorumlamak ve yaptığı sınırlamaları kaldırmaktır ve bu suretle varlığı geleneksel ontolojiden aynı bir şekilde varoluşsal çözümlemesini yapmaktır. Varlık tarihine yapılan bu tahrirle, felsefe doğru anlamda bir varlık anlayışına sahip olacaktır. Kısacası, geleneksel ontoloji sorgulanmalı ve yanlışları ortaya çıkarılmalıdır. Bunun için de geleneksel felsefenin yöntemleri yeterli değildir. Burada kullanılması gereken yöntem, kendinde şeyleri-direkt olarak bilince verebilen fenomenolojiden başkası olamaz. Böylece fenomenoloji, ontolojiye geçiş yolumuzu sağlar. Yalnızca fenomenoloji ile, ontoloji olanaklıdır. Fenomenoloji varlıkların varlığının bilimidir. Felsefe evrensel fenomenolojik ontolojidir

ve Dasein'in hermeneutiğinden kalkış ilkelerini alır. (Hermeneutik: Genel olarak insanların eylemlerinin, sözlerinin yarattığı ürünlerin ve kurumların anlamını kavrama ve yorumlama sanatıdır.) Hermeneutik fenomenoloji, bilincin önemini vurgulamak ve varlığın önceliği düşüncesini korumakta; insan varlığının içinde kurulduğu temel ve en önemli ortam olarak dili ön plana çıkarmaktadır. Dasein'in fenomenolojisi ilk anlamda yorumlama, yani hermeneutiktir. Yani yorumu varoluşsaldır. Varlığın tarihselliği ve zamansallığı hermeneutik çalışmanın, yorumlamanın sonucu anlamlı olur.

Heidegger'e göre fenomenoloji, varlığı hermeneutik varoluşsal ve tarihsel açıdan açığa çıkaran bir yöntemdir. Ona göre ontoloji yalnızca fenomenoloji ile mümkündür. Dasein varolandır. "Daima benim diyen varlıktır." Varlığın anlamı, Dasein'in temel yapısının ortaya çıkmasıyla anlaşılır. Birinci olarak Dasein her durumda kendisine kendisini konu edebilen varlık olarak, Dasein'in varlığının özü onun varoluşundadır. Dasein'in özü ile anlatılmak istenen, Tanrı'nın özü ile anlatılmak istenenden farklıdır. Tanrının özü kendi varlığıdır. Mutlak ve zorunludur. Buna karşılık Dasein'in özü zorunluluk ve mutlaklık taşımaz. Heidegger, bu düşüncesi ile Ortaçağcı skolastik görüşten ayrılır. Dasein'in tarihselliği, zamansallığı ve sonluluğu özgürlüğünün temel ögesidir. Skolastikler için varlık dünya içinde karşılaştığımız nesnelere.

Heidegger ise bu tür varolmayı, öntümüzde hazır-varlıklar diye adlandırır. O varolmayı skolastik anlamdan ayırdığı gibi, Sartre'in varoluşçu anlamından ayırır. Sartre'a göre varoluş özden önce gelir. Heidegger'e göre bu önerme "insan varoluşunun önsel olduğu bir öze sahiptir" gibi geleneksel metafiziğin bir önermesinden kaynaklandığını söyler. İkinci olarak ise, Dasein'in temel yapısı her tür varoluşunda kendisine kendini konu yaparak her durumda kendisi olan varlıktır. Buna göre Dasein, asla öntümüzdeki hazır nesnelere gibi bir şeyin türü olarak ele alınamaz. Bundan ötürü Dasein her durumda kendisidir.

Dasein'in varoluşu özüne önseldir. Dasein'in iki karakteristiği; onun kendisini ontik olarak ne kadar yakınsa, ontolojik olarak o kadar uzak olduğunu gösterir. Kategorik ve varoluşsal yapı varlığın karakterleri için iki temel olanaktır. Varoluşsal yapı Dasein'in kim olduğunu, kategorik yapı ne olduğunu verir. Kimlik ve nelik varolmanın iki yönüdür. Dasein: sein, cogito, ego, ruh, kişi değildir. Descartes'la başlayan varlığı özne olarak yorumlama geleneği Dasein'in ontolojik ve varoluşsal serimlemesini vermez.

Varlığın Anlamı Üzerine

Heidegger," varlık nedir?" sorusunu doğrudan ve öncel bir biçimde soran düşünürlerle "primordial thinker" (öncel yada dolaysız) düşünürler ismini verdi. Heidegger'e göre, özün varoluş üzerindeki öncelliği yüzünden varoluşun mutlak ve öncel olarak varlık olmak anlamı kayboldu. Böylece varlık, felsefe varlığı tarihi içinde logos, idea, ben, istenç olarak yorumlandı. Ancak bunlar, varlığın ontolojik anlamını veremedi.

İlk başta varlığın ne olmadığı üzerinde duruldu, daha sonra varlık açıklandı. Varlık, tüm nesnelere toplamı değildir ya da onlara eşit değildir. O her türlü nesneyi kapsar. Nesnelere onun özelliklerinin arkasında ve dışındadır. Geleneksel metafizik, varlığı gerçeklik ve edimsellik kavramıyla sık sık özdeş saymıştır. Heidegger bunun yanlış bir varsayım olduğunu söylemiştir. Gerçek ve edimsel, ona göre ancak varlığın karakteri

olabilir. Varlığın önümüzde-hazır-olan bir varlık olmadığını savunmuştur. Buna göre varlık şu anda varolan bir nesne olmadığına göre, daha önce ya da daha sonra olacak bir nesne değildir. Heidegger'e göre varlık, düşünce ürünü soyut bir kavram değildir. Varlık, tarihsel ve evrensel bir yapı değildir. Geleneksel felsefenin tersine Tanrı'nın varlığı neden-sonuç ilişkisi içinde incelenmemelidir. O'na göre varlık Tanrı kavramı ile açıklanamaz

Heidegger felsefe tarihinin gelişim sürecinde dört genel kavramın varlık kavramı ile birlikte ele alındığını söyler:

- a) Varlık ve oluş
- b) Varlık ve görünüş
- c) Varlık ve düşünce
- d) Varlık ve gereklilik

Bunlardan ilk üçü, doğrudan varlığı açıklama biçiminin geleneksel metafizikte nasıl bir kökeni olduğunu söyliemektedir. Varlık ve görünüş ilişkisini Heidegger şöyle açıklar; "Varlık ve görünüş demek: Gerçek, gerçek olmayanın karşıtı; doğru, doğru olmayanın karşıtıdır." Varlık gerçekte, görünüş gerçek olmayanla aynı anlama gelmektedir. Heidegger, varlık ve görünüş ayrımını, varlık ve oluş ayrımı ile ilişkisi olduğunu düşünmektedir. Fakat her ikisinin de varlığı tanımlamada yetersiz kaldığına inanır. Çünkü varlık ne oluş ne de görünüştür.

Heidegger, felsefe tarihi süreci içerisinde varlık hakkında üç tane yanlış tanım olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu yanlışlar şunlardır:

- a) Varlık, en büyük evrensel kavramdır. Evrensel kelimesinin ne anlama geldiğini bilmediğimizden, bu tanım bizi çıkmaza sokar.
- b) Varlık kavramı tanımlanamaz. Varlığın boş bir kavram olmadığını, ve bu tanımın varlık hakkında soru sormamıza engel olmayacağını söyler.
- c) Varlık kendi kendine kanıttır. Bu tanım iki varsayım içerir. 1) Varlık kavramı kendi kendine kanıttır. 2) Kendi kendine kanıt kavramı kendi içinde bir tartışma yaratır. Eğer bir şey kendi kendine kanıtısa onu tartışmaya gerek yoktur. Ancak Heidegger'e göre varlık kendi kendine kanıt olamaz.

Bütün bunların sonucu olarak Heidegger, varlığın anlamını açıklamakta yapılan çalışmaların yetersiz ve yanlış olduğunu söyledi. Ve yeni bir yöntemin bulunması gerekiyordu. Bunu şu şekilde ifade eder: "Biz öncelikle onu doğru bir şekilde yorumlamak zorundayız." Bunun sonucunda varlığın boş ve anlamsız olmadığına inanır. Varlığı ortaya çıkaran ve onu aydınlatan belirgin yapan nedir? Heidegger'e göre zamandır. Varolan, zamansal olandır. Ancak varlığı varlık yapan zaman, metafiziksel ve transendental anlamdaki bir varlığı değil, edimsel ve hakikat alanındaki varlığı aydınlatır. Varlık, zaman olmadan var olamaz. Yani varlık zamandır onunla birlikte vardır. Varlık tarihini tahrip; felsefe tarihinin dışında değil, içinde olduğu sürece olanaklıdır. Bu yöntemi Heidegger "Positive Destruction" olarak açıklıyor.

Heidegger, geleneksel felsefenin öne sürdüğü zaman kavramını eleştirdi. Çünkü zaman bilen öznenin transendental içeriğine ilişkindir. Varlık orada bulunmaktadır. Yani dünya içindedir. O zaman ontolojik, varoluşsal ve geçici bir yapıda tanımlanmaktadır. Bunun sonucunda zaman anlayışı, Aristotelesçi zaman görüşüne uzak bir konumdadır. Dünya içinde varlık geçici ve tarihsel bir yapıya sahiptir. Geleneksel felsefe varlığı çok anlamlılığı içinde elimizde hazır- olan olarak yorumlamasına karşın, Heidegger varlığın çok anlamlılığı içinde birliğini; varlığın yorumu için zamanın yorumlanmasını olanaklı

kılan bir imkan olarak göstermektedir. Dasein'in varoluşu hem hakikat hem de hakikat olmayanın içindedir. Bu nedenle hakikat ve Dasein gerçektir. Bunlar salt özne üzerine değerlendirilemez. Heidegger'e göre ise insan düşüncesi, varlığın kendi hakikatını açığa vurduğu yerde olmaz. Ayrıca Dasein'in geçiciliğinin kendisinin "otantik ilgi"sinde ortaya çıktığını söylemektedir. En otantik varoluş tarzı bu bağlamda ölümdür. Bu ise Dasein'in varoluşunun sonudur, yok oluşudur. O halde tam olarak otantik Dasein'in varoluşu hiçbir zaman olanaklı olmamaktadır. Çünkü Dasein tam otantik olursa, kendi varlığını kaybeder. Sonuçta o her zaman eksik bir varlık olacaktır. Hiçbir zaman tam otantik olamaz.

Heidegger otantik olmanın içeriğini veremediğinden, onu biçimsel olarak tanımlar. Yani Dasein ne zaman diğerlerinin önüne geçerse o zaman otantik olur. Zamanın zamansallığı varlığı otantik yapar.

Yeni çağ biliminin özü nerededir? Yeni çağın olgusu olarak bilime zemin sağlayan bu metafizik-temele ulaşmayı başarabilse idi, yeni çağın bütün özü bu temelden çıkarak kavranabilirdi. Ancak şu durumda yeni çağa özgü bilimin özünü kavramak istiyorsak, yeni bilimi eskinin bir aşaması saymaktan vazgeçmeliyiz. Bugün bilimin özü araştırmadır. Bilme kendini varolanın alanında; doğada yada tarihte izlenen bir yol olarak kurar. İzlenen yol yalnızca yöntembilim anlamına gelmez. Çünkü her yol içinde devineceği bir açık alanı gerektirir. Böyle bir alanın açılması da araştırmanın temel sürecidir. Süreç; öz-niteliklerin tasarlanması kesinliğin belirlenmesi ile kendini kendi nesne alanının varlık katmanında güvence altına alır.

Matematiksel doğa bilimlerin kesinliği sağlıktır. Matematiksel doğa araştırması hesaplananın tam kesintiliğinde değil; kendi nesne alanına bağlanmasından sağın hesaplamadır. Doğa alanında olgu araştırması kendinde yasa koyma, kural koyma bunları doğrulamadır. Nesne alanının göz önüne getirilmesine aracılık eden yöntem her zaman çift yanlıdır. Bu bilinmeyi açıklar aynı anda bilineni bilinmeyen aracılığıyla doğrular. Deney, doğa bilgisinin araştırmaya dönüştürüldüğü yerde olanaklıdır. Deneyin kesinliği bir yasanın temel koyulmasıyla başlar ve buna devinim bağlamı dizisini daha önceden hesaplayarak egemen olabilir. Deney gelişigüzel bir kurgu değildir.

Newton bundan ötürü; "*hypotheses non fingo*", "varsayımlar gelişigüzel uydurulamaz der". Roger Bacon'ın istediği araştırma olan bilimin, deneyi değildi. Roger Bacon *Argumentum ex verbo* yerine *Argumentum ex re*'yi; öğretini anlayışlarının tartışılması yerine şeylerin kendisini dikkatle gözlemeyi açıkçası Aristotelesçi *empeiria*'yı (deney) önerdi. Doğa bilimlerindeki deneye, tinsel bilimlerde kaynak eleştirisi karşılık gelir. Tarihsel bilimlerde yöntem doğa bilimlerindeki gibi kalıcı olanı tasarlamayı, tarihi nesne edinmeyi amaçlar. Her bilim araştırma olarak sınırlı bir nesne alanının tasarımında temellendirilmiştir. Bundan ötürü de zorunlu olarak tek bir bilimdir.

Yeni çağ üzerine düşündüğümüzde yeni çağa özgü dünya resmini sorgularız. Tarihte her dönemin kendine özgü bir dünya resmi var mıydı? Nedir bu dünya resmi? Dünyanın bir resmi olduğu kesin. Peki bu ne anlama gelmektedir? Resim ne anlama gelmektedir? Dünya burada, bütünlüğünde varolanları adlandırır. Ancak bundan daha fazla şey içermektedir.

Söylenmek istenen şudur: Resim burada taklit anlamına gelmez, daha çok kendini resme koymaktır. Varolan resimde, bizim onunla ilişkimizdeki gibi önümüzde durur. Kendini resme koymak, bir şeyden haberdar olmaktır. Fakat hala resim özündeki kesin belirleyici kayıptır. Haberdar olmak yalnızca varolanın göz önüne getirilmesi değildir,

bütün ona ait olanların önümüzde durduğu anlamına da gelir. Varolan bu anlamda resim olma; onun için donanımlı olma, ona hazır olmadır. Özü bakımından dünya resmi, dünyayı resim olarak kavramaktır. Varolan dünya resmine geldiğinde, bütün varolan üzerine özlü bir yargı verilir. Varolanın bu anlamda yorumlanmadığı yerde dünya resmi alınmaz. Biz dünya resmini Ortaçağ ile Greklerin dünya resimlerinden ayırımında belirlilik kazanan öğeler aracılığıyla tanıyoruz.

Göz önüne getirme, insanın el altındakini karşı bir şey olarak göz önüne getirmesidir. Böyle bir şeyin olduğu yerde, insan kendini varolandan önce gelen bir şey olarak resme koyar. Ne var ki, insan kendini böyle resme koymakla genel göz önüne getirmenin açık alanına koyar. Böylelikle insan kendini sahneye koyar. Açıkçası varolan kendini göz önüne getirmelidir, resim olmalıdır. Yeni çağın özü bakımından kesin sınırlayıcı olan iki süreç; dünyanın resme, insanın özneye dönüşmesi, aynı zamanda yeni çağ tarihinin neredeyse saçma görünen temel akışını da aydınlatır. Dünya ne ölçüde kapsamlı olarak ele geçirildiyse, nesne ne ölçüde nesnel görüldüyse o ölçüde öznelidir. Yeni çağın temel olgusu, dünyanın resim olarak ele geçirilmesi.

Dünya resme dönüşür dönüşmez, insanın durumu, dünya görüşü olarak anlaşılmalıdır. Varolan olarak varolan ilk kez insanın yaşamına alındığı ölçüde açıkçası yaşantıya dönüştüğü ölçüde varolan olur. Artık dünya resmi, göz önüne getirici insan üretiminin yapılmış imgesi (Gebild) anlamına gelir. Bu üretimde insan, kural koyan bir varolan olabileceği yeri ele geçirmek için mücadele eder. Dünya görüşlerinin savaşı ile yeni çağ ilk kez en kararlı, en kalıcı yeni bölümüne girer. İnsan özneye dünya resme dönüşmüşse, bu hesaplanamaz olma her yerde her şeyin üzerine düşen görünmez bir gölge olarak kalır. Yeni çağ dünyası bu gölge aracılığı ile kendini göz önüne getirmeden geri çeken bir uzama genişletir. Böylece hesaplanamayan ona özgü kesinliği tarihsel teklifi ödünç verir. İnsan bu hesaplanmayı ancak düşünce yoluyla bulur. Yani onu kendi hakikatinde korur.

Heidegger, varlık üzerine yaptığı tanım ve yorumlamalarda haklıydı. Çünkü ondan önceki filozoflar varlığın tanımını tam anlamıyla açıklayamamışlardı. Ancak Heidegger düşüncelerini açıklarken bir şeyi göz ardı etti. O da toplumdu. Ortaçağın tanrı anlayışına bağlı olan insanları için Tanrı'nın yokluğu bir bunalıma ve karmaşaya yol açabilirdi. Ve bu onun insanlar tarafından yadsınmasına neden olabilirdi.

Duyuüstü varlıklara inanmamasında Nietzsche'nin büyük etkisi olduğu görülür. Nietzsche'nin "kaçık adam" hikayesindeki "Tanrı öldü" sözü onun varlık tarihini tahrir etmesinde temel nitelik taşımıştır. Çünkü varlığın anlamı ona göre tinsel öğelere dayanmamaktadır. Otantik olarak Dasein'in varoluşunun hiçbir zaman tam bir şekilde varolamayacağını söylemekle beraber; Dasein'in bir gerçeklik olduğunu ifade ediyor. Sonlu olan ve varoluşu tam olmayan bir varlık nasıl gerçek olabilmektedir. Kendi içinde çelişki taşımaktadır.

Varlığı dünya içinde, yani materyalist kavramların olduğu bir yerde fakat onlardan uzak bir şekilde temellendirmeye uğraştı ve varlığın metafizik bağlamda da açıklanamayacağını savundu.